

VEGYESEK.

1. KÖNYVISMERTETÉS.

Babarczy-Schwartzter Ottó tr. *Közigazgatási Elmekörtan*. Megjelent Budapesten 1897. évben a Franklin-társulat kiadásában, 608 lapnyi terjedelemmel. Ára 5 frt.

E czímen nagyobb szabásu munka került ki a sajtó alól, mely a hazai közigazgatás keretén belül szükséges tudnivalókat foglalja magában, a mennyiben azok az elmebeteg ügyet érdeklik. A könyv kiegészítő része kíván lenni »Az elmebetegek jogvédelme« című két kötetnek, melyekben a szerző az elmebajosok jogvédelmét tárgyalta, úgy magán-, mint büntetőjogi szempontból. Mind a három kötet irodalmunkban hézagpótlónak mondható. Elmebeteg-ügyeink rendezetlensége a rendeletek és útasítások oly tömegét hozta létre, hogy kalauz nélkül szinte lehetetlen már bennök a tájékozódás.

A míg az első két kötetben az elmebajosok jogainak megvédéséről volt a szó a társadalommal szemben, addig e harmadik kötet a társadalom védő intézkedéseit foglalja magában az elmebajosokkal szemben.

Szerző a társadalmi védekezést nyolcz fejezetben, illetőleg részben tárgyalja.

Az I-ső rész »az elmebeteg ügybeli igazgatás szakközegeiről és azok működési köréről« szól, felölelve a községi-, törvényhatósági- és állami közegek működéseire vonatkozó intézkedéseket, a tisztii orvosi minősítés eljárásait és úgy az intézetekben, mint azokon kívül levő elmebajosok feletti állami felügyelet tényeit. Az intézetekben levők felügyeletére nézve szerző az extern ellenőrzés hívének vallja magát, bár méltányolja az állami intézetekben dívó intern ellenőrzés administrációs és pénzügyi előnyeit. Az intézeteken kívül levő elmebajosok feletti állami felügyeletben szerző — ha a fennálló intézkedések betartatnak — szintén elég biztosítékot lát a betegek sorsát illetőleg. Elmulasztja azonban egyúttal nyíltan rámutatni arra, hogy társadalom ezáltal kellően megvédve nincsen. Az országszerte kóborló, tolvajló, gyűjtogató, úgynevezett futó-bolondok szaporodó száma mindenesetre törvényeink és ellenőrző intézményeink ebbeli elégtelenségére vall.

A II-dik rész az iskolai elmebeteg-ügyet tárgyalja. Az ide vonatkozó törvényes intézkedések alig esvén számba, a gyermekek szellemi életének fejlődése során megnyilatkozó szellemi hiányokat sorolja fel, azok magyarázatát iparkodik nyújtani, valamint azon feladatokat igyekszik ecsetelni, melyek e hiányok felismeréséből a nevelésre háromolnak. Nagyon szépen fejtegeti a gyermekek téveszméinek, kényszereinek és érzéki tévedéseinek kifejlődését. Kár, hogy Perez és Baldwin ily irányú újabb dolgozatait figyelembe nem vette, és

— bár mindent psychophysiologiai alapra törekszik építeni — helyenkint elavúlt fogalmakkal, pl. »ellenőrző képzetekkel« dolgozik. A nevelésről nagy melegséggel és sok lelkesedéssel megírt fejezetben számos hasznos, a pädagogiában elterjedt szokserű balvéleményt meg előtétletet lerontani képes útmutatást találunk. Ezekre felhívjuk a nevelők, kivált a tanítók figyelmét.

A III-dik részben a katonai elmebeteg-ügy jut sorra, és pedig úgy a védkötelezettségre, mint a katonai egyénekre vonatkozólag. Itt nemcsak a hadsereg védekező magatartásával foglalkozik, a melylyel az az elmebajosok eliminálására törekszik, hanem ez utóbbiak jogvédelmére is kiterjeszkedik esetleges jogosulatlan besorozással szemben.

A IV-dik rész »az elmebeteg-ügyi kihágásokra« vonatkozó tudnivalókat foglalja magában, a mint azokat a kihágásokról szóló büntető törvénykönyv tartalmazza. Záradékkül a hypnotizálást megszorító belügyministeri rendeletről is megemlékezik.

Az V-dik rész az elmebeteg ügyet érdeklő egyéb közigazgatási rendelkezéseket tartalmazza. Ezekkel kapcsolatban különösen a 40 éves szolgálati idő hosszassága ellen kel ki, mely az átlagos emberi életkort túlhaladja. Szerinte az ebbeli törvényes megállapodások nemcsak inhumánusak, hanem egyúttal a közérdekkel ellentétben állók is.

A VI-dik rész az elmebajosok elhelyezéséről szól, sorra véve a hazai tébolydákat, gyógyító intézeteket, közkórházi osztályokat, hülyék intézeteit stb., meg nem feledkezve azok fejlődése történetéről sem. Bevezetésképen az egyes elmekór alakokkal is foglalkozik röviden, a mennyiben azt az intézeti elhelyezésre való tekintettel az ön- és közbiztonsági, valamint a gyógyítási és ápolási szempontok szükségessé teszik. Hangsúlyozza e mellett a tébolydák szaporításának sürgős szükségét és helyes érvekkel óva int az úgynevezett házi-ápolás könnyelmű foganatosításától.

A VII-dik rész az elmebajosok ápolási- meg szállítási költségeit szabályozó törvényes intézkedéseket és miniszteri rendeleteket számlálja föl. E fejezetben a betegápolási költség viselésére való kötelezettségről, a költségek behajtása körüli intézkedésekről, a szállítási díjkezdvevényről stb. van szó.

A VIII-dik részben végre az elmebeteg-ügyre vonatkozó statistika talált feldolgozást. Szerző külön tárgyalja az intézeteken kívül és külön az intézeteken belül levő elmebajosok statistikáját. Fölhossa az egyes számlálási módok előnyeit és hibáit. Fölsorolja az országos népszámlálásnak és az elmebeteg-ápoló intézetek beteg forgalmának idevonatkozó adatait. És végezetül következtetéseket von a számadatok értékét, valamint az azokból kiolvasható tények fontosságát illetőleg.

A könyvet terjedelmes betűsoros tárgymutató zárja be, mely a kötet gyakorlati használhatóságát jelentékenyen emeli. A munka — bár a psychiatria számára újat hozni nem volt szándéka — becses kézikönyv gyanánt fog szolgálhatni mindazok kezében, a kiknek a közigazgatás bármily terén, az elmebetegügygyel s az azt szabályozó már is majdnem megszámlálhatatlan rendelettel kell foglalkoznia.